

Grafički fakultet - Sveučilište u Zagrebu

Likovno-grafička kultura II

Ingres i David

doc. dr. art. Vanda Jurković

Martina Lipošćak

Zagreb, svibanj 2024.

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. KLASICIZAM	4
3. JACQUES LOUIS DAVID	5
3.1. Život	5
3.2. Slikarstvo	6
4. JEAN AUGUSTE DOMINIQUE INGRES	8
4.1. Život	8
4.2. Slikarstvo	9
5. ZAKLJUČAK	12
6. LITERATURA	13

1. UVOD

U radu su prikazani razdoblje klasicizma, život i umjetnost dvaju francuskih klasicističkih umjetnika Jacquesa Louisa Davida te Jeana Augustea Dominiquea Ingres, njihov značaj u umjetnosti te međusobna povezanost tih dvaju umjetnika. Cilj je ovoga rada predstaviti francuske umjetnike klasicizma Ingres i Davida te njihov značaj u umjetnosti klasicizma.

Klasicizam je umjetnički stil koji se pojavio poslije baroka, a karakteriziraju ga jasnoća, jednostavnost, antički uzori, strogost oblika i sl. Procvat je doživio u Francuskoj, Italiji te Njemačkoj. Umjetnici koji su obilježili ovo razdoblje su talijanski arhitekt A. Palladio, talijanski kipar A. Canova, francuski kipar J. A. Houdon, njemački slikar A. R. Mengs, francuski slikari J. L. D. i J. A. D. Ingres i dr.

Jacques L. David i Jean A. D. Ingres glavni su predstavnici klasicizma u francuskome slikarstvu. David je bio Napoleonov dvorski slikar te je portretirao članove carske obitelji i druge predstavnike društvene elite. Neka od njegovih najznačajnijih djela su *Napoleon prelazi Alpe*, *Mrtvi Marat* itd. Njegov sljedbenik bio je Ingres koji je slikao povijesne i mitološke kompozicije, ženske aktove te portrete, među kojima se ističu *Turska kupelj*, *Velika odaliska* i dr.

2. KLASICIZAM

Klasicizam je razdoblje u likovnoj umjetnosti koje je nastupilo kao reakcija na raskošnost baroka te pretjeranost i ekstravaganciju rokokoa. Pojam *klasicizam* dolazi od francuske riječi *classicisme* prema latinskome *classicus* (koji pripada najvišoj klasi). U ovome razdoblju središnji je uzor umjetnost klasične Grčke i Rima. Glavna obilježja su: objektivnost, jednostavnost, jasnoća, strogost oblika, antičke teme, plastičnost likova, jasna kompozicija. U likovnoj umjetnosti klasicizam označava dva razdoblja: starije (Palladijev klasicizam) (16.-17. st.) i mlađe razdoblje (neoklasicizam) (1760.-1830. g.). Puni procvat dogodio se u 18. st. u Francuskoj, Njemačkoj i Engleskoj.

Najvažniji umjetnici klasicizma su: talijanski graditelj A. Palladio, engleski arhitekti I. Jones i C. Wren, francuski arhitekti C. Perrault i A.-J. Gabriel, talijanski arhitekt C. Marchionni, njemački arhitekt C. G. Langhans, kipari A. Canova (Italija), J. G. Schadow (Njemačka), J. A. Houdon (Francuska) te slikari J. L. David i J. A. D. Ingres (Francuska), a u Njemačkoj A. R. Mengs.

3. JACQUES LOUIS DAVID

3. 1. Život

Jacques Louis David francuski je slikar i glavni predstavnik klasicizma u francuskome slikarstvu. Rođen je u bogatoj obitelji u Parizu 1748. g., a umro u Bruxellesu 1825. godine.

Poznati rokoko umjetnik François Boucher, Davidov rođak, smjestio je Davida u atelje Josepha-Marie-Viena. U dobi od 18 godina, 1766. g., upisan je na Kraljevsku akademiju slikarstva i kiparstva te je pokušavao osvojiti prestižnu nagradu Prix de Rome. Međutim, četiri je puta bio neuspješan, a iz petoga je pokušaja 1774. g. osvojio nagradu. Od 1775. do 1780. g. boravio je u Rimu gdje je studirao antičku umjetnost što je značajno utjecalo na njegovo cjelokupno slikarstvo.

Nakon toga, vratio se u Pariz gdje je postao poznat po svojoj umjetnosti. Bio je jedan od prvih pobornika Francuske revolucije u kojoj je bio politički aktivan. Svoju je umjetnost koristio kako bi podržao i proslavio revoluciju i njezine heroje od kojih je najpoznatiji Jean-Paul Marat. Godine 1794., kada je njegov prijatelj Robespierre ubijen giljotinom, David je uhićen. Nakon zatvora ponovno je stekao ugled, pri čemu je djelomično zaslužan Napoleon kod kojega je stekao naklonost. Napoleon je umjetnika 1804. g. imenovao dvorskim slikarom i naručio djelo u spomen na njegovu krunidbu za cara (*Krunidba Napoleona I.*, 1806.). Kada je Napoleon pao s vlasti 1815. g., David je prognan iz Francuske jer je vlada kralja Luja XVIII. progonila one koji su podržavali Napoleona te se nastanio u Bruxellesu.

David je poučavao mnoge umjetnike, poput F. Gérarda, A.-J. Grosa te J. A. D. Ingesa.

Sl. 1. Jacques Louis David, *Autoportret*, 1794., ulje na platnu, Pariz, Louvre (Izvor: <https://artincontext.org/jacques-louis-david/>)

3.2. Slikarstvo

David je slikao pod utjecajem antičke umjetnosti s naglašenim smislom za kompoziciju i hladnim koloritom. Osim tema iz rimske povijesti (*Zakletva Horacija*, 1784.), obrađivao je i suvremene teme (*Mrtvi Marat*, 1793.), a crtao je i antičke kostime za kazališta te nacрте za pokućstvo i ukrase. Uz to je kao dvorski slikar veličao razdoblje Carstva pa je tako izradio *Krunidbu Napoleona I.* (1806.), portrete carske obitelji, maršala i drugih članova tadašnje društvene elite.

Neke od njegovih najslavnijih slika su: *Zakletva Horacija* (1784.), *Sokratova smrt* (1787.), *Mrtvi Marat* (1793.), *Sabinjanke* (1799.), *Napoleon prelazi Alpe* (1800.) i dr.

Sl. 2. J. L. David, *Zakletva Horacijeva*, 1784., ulje na platnu, Pariz, Louvre (Izvor: <https://proleksis.lzmk.hr/31321/>)

Sl. 3. J. L. David, *Napoleon prelazi Alpe (Napoleon na prijevoju sv. Bernard)*, 1800., ulje na platnu (Izvor: <https://proleksis.lzmk.hr/16949/>)

Mrtvi Marat djelo je koje je nastalo po stvarnome događaju. Naime, David je dobio narudžbu da izradi spomenik Jeanu-Paulu Maratu kojega je 1793. ubila Charlotte Corday. Davidova slika kombinira činjenice (Marat je ubijen nožem u ljekovitoj kupki) te simbolične elemente propagande. Pozadina je oskudna kako bi se pažnja usmjerila na Marata koji je, oslanjajući se na ikonološki prikaz Kristove muke, prikazan kao žrtva.

Sl. 4. Jacques Louis David, *Mrtvi Marat*, 1793., ulje na platnu (Izvor: <https://www.britannica.com/biography/Jacques-Louis-David-French-painter>)

4. JEAN AUGUSTE DOMINIQUE INGRES

4.1. Život

Jean Auguste Dominique Ingres francuski je slikar rođen u Montaubanu 1780. g., a umro je u Parizu 1867. godine. S 11 godina pohađao je Likovnu akademiju u Toulouseu, a 1796. g. École des Beaux-Arts u Parizu. Najznačajniji je J. L. Davidov učenik. Osim toga, dobitnik je i nagrade *Prix de Rome* 1801. g. slikom *Ahil dočekuje Agamemnonove izaslanike*.

Sl. 5. J. A. D. Ingres, *Ahil dočekuje Agamemnonove izaslanike*, 1801., ulje na platnu
(Izvor: <https://www.artsy.net/artwork/jean-auguste-dominique-ingres-achilles-receiving-the-ambassadors-of-agamemnon>)

U Italiji je boravio u vili Medici u Rimu gdje je studirao i otkrio grčku umjetnost i slikarstvo Rafaela Masaccia, pored toga, zarađivao je portretiranjem osoba iz javnoga života. Nakon doživjeloga neuspjeha na Salonu, doživio je potpuno priznanje na Svjetskoj izložbi u Parizu 1855. godine. Postao je profesor na Likovnoj akademiji u Parizu u kojoj je podučavao mnoge učenike. Osim u Parizu, bio je i profesor u Rimu te direktor Pariške škole.

Utjecao je na mnoge umjetnike 19. i 20. st., kao i na francuske romantičare poput Delacroixa. Iza sebe je ostavio brojna djela te više od 4000 crteža.

Sl. 6. J. A. D. Ingres, *Autoportret*, 1804., ulje na platnu (Izvor: <https://www.sartle.com/artist/jean-auguste-dominique-ingres>)

4.2. Slikarstvo

Na početku svoga stvaralaštva Ingres je slikao po uzoru na svoga učitelja Jacquesa Louisa Davida, a kasnije se oslanjao na antičku grčku umjetnost i slikarstvo Rafaela. Njegov se stil ističe čistim linijama i osebujnim koloritom. Ingres je sebe smatrao povijesnim slikarom, iako je postao poznat po svojim portretima, a osim njih, slikao je i ženske aktove te mitološke teme.

Ingresova najznačajnija djela su: *Turska kupelj* (1862.), *Velika odaliska* (1814.), *Napoleon I. na prijestolju* (1806.), *Apoteoza Homera* (1827.) i dr.

Sl. 7. J. A. D. Ingres, *Turska kupelj*, 1862., Pariz, Louvre (Izvor: <https://proleksis.lzmk.hr/28016/>)

Napoleon I. na prijestolju (1806.) jedna je od najpoznatijih slika Napoleona. Djelo je bilo kritizirano kao gotičko pa čak i barbarsko, zbog raskošne dekoracije te raznih rimskih i bizantskih simbola. Napoleon je prikazan kao moćan car, čak i kao božanstvo. Okrunjen zlatnim lovorovim vijencem sjedi na prijestolju sa strogim pogledom, a poza podsjeća na izgubljeni kip Zeusa u Olimpiji. Platno je ispunjeno s mnogo simbola koji dodatno naglašavaju carevu moć, poput ovratnika od hermelina s medaljom Legije časti, žezlo u desnoj ruci s kipićem Karla Velikog koji drži carsku kuglu i dr.

Sl. 8. J. A. D. Ingres, *Napoleon I. na prijestolju*, 1806., Pariz (Izvor: <https://www.theartstory.org/artist/ingres-jean-auguste-dominique/#:~:text=One%20of%20the%20most%20talented,on%20only%20his%20second%20attempt>)

Velika odaliska (1814.) također je jedna oštro kritizirana slika ženskoga akta. Slika prikazuje ženu u ležećem položaju (popularan motiv još od renesanse) u bogato ukrašenom prostoru. Tijelo je prikazano čistim linijama, no idealistički je iskrivljeno. Leđa su prekomjerno izdužena, a i noge se čine neproporcionalnima.

Sl. 9. J. A. D. Ingres, *Velika odaliska*, 1814., ulje na platnu, Pariz, Louvre (Izvor: <https://www.theartstory.org/artist/ingres-jean-auguste-dominique/#:~:text=One%20of%20the%20most%20talented,on%20only%20his%20second%20attempt>)

5. ZAKLJUČAK

Klasicizam je razdoblje u umjetnosti poslije baroka, a obilježja su jasnoća, antički uzori, objektivnost, jednostavnost. U tome su razdoblju najznačajniji francuski slikari Jacques Louis David i Jean Auguste Dominique Ingres.

Davidova djela karakterizirana su hladnim koloritom i naglašenim smislom za kompoziciju. Poznat je po slikama *Zakletva Horacija* (1784.), *Mrtvi Marat* (1793.), *Sabinjanke* (1799.), *Napoleon prelazi Alpe* (1800.) itd.

Ingres je bio Davidov učenik koji je u početku slikao po uzoru na svoga učitelja, a kasnije je razvio vlastiti stil koji se isticao čistim linijama i osebujnim koloritom. Najznačajnija djela su mu *Turska kupelj* (1862.), *Velika odaliska* (1814.), *Napoleon I. na prijestolju* (1806.), *Apoteoza Homera* (1827.) itd.

6. LITERATURA

- Fleckner, U., *Jean-Auguste-Dominique Ingres: Masters of French Art*. Delphi Classics, 2020.
- Valentiner, W. R., *Jacques Louis David and the French Revolution*. Frederic F. Sherman, New York, 1929.
- Uzanne, O., *Jean-Auguste-Dominique Ingres: Painter*. The Ballantyne Press Tavistock St., London, 1900.
- <https://proleksis.lzmk.hr/31321/>
- <https://www.enciklopedija.hr/clanak/klasicizam#clanak>
- <https://proleksis.lzmk.hr/16949/>
- <https://www.enciklopedija.hr/clanak/david-jacques-louis>
- <https://proleksis.lzmk.hr/28016/>
- <https://www.enciklopedija.hr/clanak/ingres-jean-auguste-dominique>
- <https://www.britannica.com/biography/Jacques-Louis-David-French-painter>
- <https://www.theartstory.org/artist/david-jacques-louis/>
- <https://www.britannica.com/biography/J-A-D-Ingres>
- <https://www.theartstory.org/artist/ingres-jean-auguste-dominique/#:~:text=One%20of%20the%20most%20talented,on%20only%20his%20secon%20attempt>
- <https://www.nationalgallery.org.uk/artists/jean-auguste-dominique-ingres/#:~:text=Ingres%20saw%20himself%20as%20a,escapist%20scenes%20of%20the%20Orient>